

Człowiek najlepsza inwestycja

**Projekty systemowe indywidualizacji nauczania
w klasach I – III szkół podstawowych
w ramach Poddziałania 9.1.2 PO KL**

Egzemplarz bezpłatny

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Programy indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych realizowane są na podstawie:

- *Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL* (wersja z 1 czerwca 2010 r.);
- *Planu Działania* na rok 2010 dla Priorytetu IX PO KL w województwie podkarpackim (wersja zmieniona, zatwierdzona przez Instytucję Zarządzającą PO KL w dniu 25 marca 2010 r., po rekomendacji Komitetu Monitorującego PO KL wyrażonej w uchwale nr 56 z 12 marca 2010 r.);
- *Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w zakresie indywidualizacji nauczania realizowanych przez organy prowadzące szkoły w ramach PO KL* z dnia 23 kwietnia 2010 r. – zwane dalej *Zasadami*.

Grupę docelową stanowią uczniowie i uczennice klas I-III szkół podstawowych.

Wnioskodawcą mogą być wszystkie organy prowadzące podstawowych szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie przyjął następujące zasady realizacji projektów indywidualizacji procesu nauczania:

- Zakładany termin realizacji projektu musi mieścić się w okresie od dnia złożenia wniosku w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie do dnia 31 grudnia 2013 r. (organ prowadzący samodzielnie decyduje o czasie i sposobie wykorzystania środków dostępnych w ramach alokacji dla każdej ze szkół, co znajduje wyraz w treści wniosku aplikacyjnego).
- Dopuszcza się zakontraktowanie pełnej kwoty w pierwszym roku naboru wniosków systemowych (nie istnieje ograniczenie co do liczby szkół i organów prowadzących, które uzyskają wsparcie w roku 2010 a w latach kolejnych).
- Podczas naboru wniosków w roku 2010 **obowiązkowe jest objęcie wsparciem co najmniej 70% wszystkich szkół podstawowych podlegających danemu organowi prowadzącemu.**
- W kolejnych latach przewiduje się co najmniej 1 nabór wniosków, aż do wyczerpania alokacji i objęcia wsparciem nawet 100% szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie województwa (z *Zasad* wynika możliwość **jednokrotnego** objęcia danej szkoły wsparciem).

Projekty indywidualizacji nauczania w klasach I – III są elementem reformy systemu oświaty i obejmują wynikającą z niej zmianę sposobu pracy szkoły. Z tego powodu projekty indywidualizacji mają charakter powszechny (tj. prze-

widuje się ich realizację w każdej szkole) i podstawowy (tj. obejmują swoim zakresem jedynie podstawowe działania związane z wdrożeniem nowej podstawy programowej zawierającej indywidualizację jako sposób pracy z uczniami i uczennicami klas I – III.

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego wprowadzona rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17), przewiduje, iż celem kształcenia ogólnego w szkole podstawowej jest „ (...) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Edukacja wczesnoszkolna ma stopniowo i możliwie łagodnie przeprowadzić dziecko z kształcenia zintegrowanego do nauczania przedmiotowego w klasach IV-VI szkoły podstawowej (...). Jednocześnie ma zapewnić kontynuację i ciągłość procesu edukacji rozpoczętego w przedszkolu.” Określono też, że zadaniem szkoły jest m. in. realizowanie programu nauczania skoncentrowanego na dziecku, jego indywidualnym tempie rozwoju i możliwościach uczenia się.

W ramach projektu systemowego organów prowadzących szkoły mogą być finansowane:

1. Zajęcia dodatkowe, będące kontynuacją indywidualizacji pracy z uczniem w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w standardzie II, wspierające indywidualizację procesu dydaktycznego, w zależności od rozpoznanych potrzeb uczniów klas I – III szkół podstawowych, (zgodnie ze standardem V określonym w *Opisie standardów kształcenia* – patrz s. 2-3), a w szczególności:
 - 1.1. zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, w tym także zagrożonych ryzykiem dysleksji;
 - 1.2. zajęcia dla dzieci z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych;
 - 1.3. zajęcia logopedyczne dla dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy;
 - 1.4. zajęcia socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej;
 - 1.5. gimnastyka korekcyjna dla dzieci z wadami postawy;
 - 1.6. specjalistyczne zajęcia terapeutyczne (np.: hipoterapia, muzykoterapia, dogoterapia) dla dzieci niepełnosprawnych;
 - 1.7. zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych (np.: prowadzenie obserwacji przyrodniczych).
2. Doposażenie bazy dydaktycznej szkoły w materiały dydaktyczne, wynikające z procesu indywidualizacji oraz w specjalistyczny sprzęt (np.: specjalistyczne oprogramowanie, pakiety do diagnozowania i korygowania dysfunkcji i dysharmonii rozwojowych, takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji ruchowej) odpowiednio do rozpoznanych potrzeb i zaplanowanych zajęć dodatkowych (zgodnie ze standardem IV określonym w *Opisie standardów kształcenia* – patrz s. 2-3).

STANDARDY I-V

W celu indywidualizacji pracy z uczniem oraz na potrzeby prawidłowej realizacji projektów systemowych, o których mowa w Zasadach, wprowadzone zostały tzw. Standardy. Są one zarówno etapami, jak i częściowymi rezultatami w osiągnięciu określonego celu, którym jest wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez indywidualizację procesu wychowawczo-edukacyjnego w klasach I-III szkół podstawowych.

Standard I

W szkole działa zespół nauczycieli odpowiedzialny za opracowanie, wdrożenie i realizację działań ukierunkowanych na indywidualizację procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III w kontekście wdrażania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego na I etapie edukacyjnym. Zespół przeprowadza w szkole rozpoznanie potrzeb i analizuje szczegółowo jego wyniki. Na podstawie tego rozpoznania opracowuje bądź modyfikuje istniejące programy nauczania dostosowane do potrzeb uczniów danej klasy, uwzględniając indywidualizację pracy z dzieckiem na lekcji. Zespół monitoruje realizację programów i ocenia skuteczność podejmowanych oddziaływań. W skład zespołu wchodzi nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej oraz inni nauczyciele pracujący bezpośrednio z uczniami klas I-III, np.: wychowawca świetlicy, bibliotekarz, pedagog szkolny lub psycholog – jeśli są zatrudnieni.

Standard II

Nauczyciele prowadzący obowiązkowe zajęcia w danej klasie realizują opracowany program, w tym indywidualizują pracę z uczniem, dostosowując ją do jego potrzeb i możliwości. Programy nauczania uwzględniają działania mające na celu indywidualizację procesu nauczania i wychowania uczniów, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zgodnie z nową podstawą programową kształcenia ogólnego na I etapie edukacyjnym. Przyjęte do realizacji programy opisują wykorzystywane metody i formy pracy w odniesieniu do rozpoznanych, indywidualnych specjalnych potrzeb edukacyjnych, zarówno dzieci mających specyficzne trudności w uczeniu się jak i szczególnie uzdolnionych. Zawierają propozycje indywidualizacji pracy z uczniami podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości. Opisują np. prowadzone podczas lekcji ćwiczenia, propozycje zadań do rozwiązania, czynności do wykonania, prowadzone obserwacje, wykonywane doświadczenia, wykorzystywane pomoce dydaktyczne, środki audiowizualne. Szkoła udostępnia, dostosowane do potrzeb swoich uczniów, opracowane programy organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny i organowi prowadzącemu.

Standard III

Nauczyciele doskonalą swoje umiejętności zawodowe w zależności od potrzeb, wynikających z przeprowadzonego w szkole wstępnego rozpoznania i zaplanowanych do realizacji zajęć wspierających uczniów, m. in. poprzez samokształcenie, w ramach środków pochodzących z 1% odpisu na doskonalenie, wynikającego z art. 70a Karty Nauczyciela oraz wykorzystując inne dostępne środki finansowe (np. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki).

Standard IV

Posiadane pomieszczenia dydaktyczne dla klas I-III, szkoła może doposażyć zgodnie z założeniami nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego na I etapie edukacyjnym oraz z zasadami indywidualizacji procesu nauczania i wychowania. Szkoła doposaża swoją bazę dydaktyczną w pomoce dydaktyczne wynikające z procesu indywidualizacji oraz w sprzęt specjalistyczny (np.: specjalistyczne oprogramowanie, pakiety do diagnozowania i korygowania dysfunkcji i dysharmonii rozwojowych, takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji ruchowej). Planowane elementy wyposażenia szkoły odpowiadają rozpoznany potrzebom i zaplanowanym zajęciom dodatkowym.

Standard V

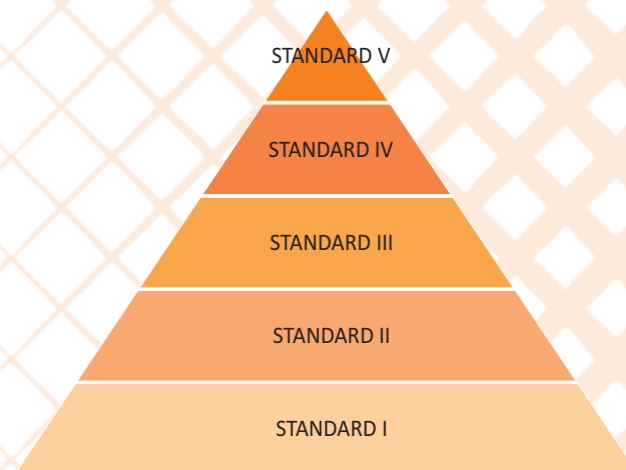
Szkoła realizuje ofertę zajęć dodatkowych, wspierających indywidualizację procesu dydaktycznego, opracowaną przez zespół nauczycieli. Szkoła organizuje dla uczniów, w zależności od rozpoznanych potrzeb formy zajęć, które zostały wymienione w opisie formy wsparcia.

Realizacja projektów systemowych polega na realizacji standardów IV i V, jednak organ prowadzący może złożyć wniosek aplikacyjny wyłącznie dla tych szkół, które wypełniły standardy I, II, III.

Weryfikacji spełnienia przez szkoły standardów I – III dokonuje organ prowadzący poprzez zebranie pisemnych oświadczeń dyrektorów szkół (formularz stanowi załącznik do Zasad). IP podczas kontroli na miejscu dokonuje ewentualnego sprawdzenia oświadczeń dyrektorów szkół.

Koszty związane z wdrożeniem standardów I-III oraz koszty działań związane z realizacją szerszego programu rozwojowego realizowanego w danej szkole (wykraczające poza standardy IV-V) nie są kwalifikowalne w projekcie.

Projekt „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych” jest kluczowym elementem polityki oświatowej. Działania projektu są spójne i wzajemnie uzupełniające się z działaniami realizowanymi w ramach projektów systemowych, realizowanych przez MEN i beneficjentów systemowych. Projekt w zakresie indywidualizacji oznacza wsparcie działań szkoły na ważnym, pierwszym etapie edukacyjnym w realizacji treści i wymagań, określonych w nowej podstawie programowej i wypracowanych w ramach projektu systemowego MEN „Doskonalenie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół pod kątem zgodności z wymogami gospodarki opartej na wiedzy”. Indywidualizacja pracy z uczniem w ramach obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjno – wychowawczych będzie stałym elementem nowej jakości procesu kształcenia i wychowania.

Sposób aplikowania o środki

Ogłoszenie o naborze wniosków systemowych, wraz z niezbędną dokumentacją i informacjami o terminach składania wniosku, dokonywania oceny formalnej i merytorycznej, obowiązujących kryteriach itp. zamieszczana jest każdorazowo na stronie internetowej Instytucji Pośredniczącej (www.pokl.wup-rzeszow.pl, zakładka Indywidualizacja nauczania w klasach I-III).

Beneficjentem systemowym projektów indywidualizacji nauczania mogą być wszystkie organy prowadzące podstawowych szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

Realizatorami projektu mogą być szkoły, o ile stanowią wyodrębnione jednostki organizacyjne beneficjenta.

Organ prowadzący szkoły przygotowuje jeden projekt systemowy w ciągu roku obejmujący szkoły, dla których jest organem prowadzącym.

Podczas naboru wniosków w roku 2010 obowiązkowe jest objęcie wsparciem co najmniej 70% wszystkich szkół podstawowych podlegających danemu organowi prowadzącemu.

Organ prowadzący przygotowując wniosek o dofinansowanie projektu może korzystać również z modelowego projektu, który został zawarty w Zasadach. Należy pamiętać, że materiał ten stanowi przykład, a nie wzór wniosku o dofinansowanie projektu systemowego.

Projekty systemowe mogą być przygotowane i złożone wspólnie przez kilka organów prowadzących szkoły (projekt systemowy realizowany w partnerstwie zgodnie z Zakresem realizacji projektów partnerskich określonym przez IZ PO KL).

W przypadku realizacji projektu systemowego w partnerstwie jeden z organów prowadzących jest liderem, a pozostałe występują w roli partnerów. Organ prowadzący, który przystąpił do realizacji projektu systemowego w partnerstwie, nie może w tym samym roku samodzielnie złożyć wniosku o dofinansowanie dla szkół, dla których jest organem prowadzącym. Dla partnerstw nie przewiduje się dodatkowych środków. Partnerstwo może być nawiązane również pomiędzy publicznym organem prowadzącym (jst) i organem prowadzącym szkołę prywatną. W obu powyższych przypadkach obowiązują zapisy dokumentu Zakres realizacji projektów partnerskich określony przez IZ PO KL.

Wnioski przygotowywane są przez organy prowadzące na podstawie zapotrzebowania zgłaszanego przez szkoły na formularzu:

1. Nazwa i adres szkoły							
2. Imię i nazwisko Dyrektora szkoły							
3. Imię i nazwisko, telefon, e-mail osoby upoważnionej do koordynowania szkolnego programu wspierania uczniów							
4. Rodzaj, liczba godzin i koszty planowanych zajęć w czasie trwania projektu							
Lp.	Rodzaj zajęć	łączna liczba godzin	Czas trwania zajęć	łączna liczba uczestników	Koszty osobowe	Środki potrzebne na wyposażenie	
						Ogółem	W tym cross-financing
1	Zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisanii, w tym także zagrożonych ryzykiem dysleksji						
2	Zajęcia dla dzieci z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych						
3	Zajęcia logopedyczne dla dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy						
4	Zajęcia socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej						
5	Gimnastyka korekcyjna dla dzieci z wadami postawy						
6	Specjalistyczne zajęcia terapeutyczne (jakie?) (np.: hipoterapia, muzykoterapia, dogoterapia) dla dzieci niepełnosprawnych						
7	Specjalistyczne zajęcia terapeutyczne (jakie?).....						
8	Zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów wybitnie uzdolnionych (jakie?)...ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych (np.: prowadzenie obserwacji przyrodniczych)						
9	Zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych (jakie?).....						
10	Zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych (jakie?).....						
5. Uwagi							

Zasada równości płci w projektach indywidualizacji procesu nauczania

Zgodnie z *Zasadami wyboru projektów w ramach PO KL*, każdy projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego musi spełniać zasadę równości płci. W celu ułatwienia weryfikacji zastosowania tej zasady, Instytucja Zarządzająca PO KL wprowadziła tzw. *standard minimum*, którego ocenie podlegają kwestie związane z problemem zachowania równości płci w projektach współfinansowanych z EFS.

Z uwagi na fakt, że projekt systemowy danego organu prowadzącego będzie obejmował wszystkich uczniów i uczennice klas I-III poszczególnych szkół podstawowych, a jego istota polega na zindywidualizowanym podejściu do każdego ucznia bądź uczennicy w zależności od ich potrzeb w procesie kształcenia, zapewnienie *standardu minimum* powinno przede wszystkim odnosić się do wyeliminowania jednej z istniejących barier równości płci dotyczącej stereotypów związanych z płcią.

W celu, zapewnienia zgodności projektu z zasadą równych szans kobiet i mężczyzn projekt systemowy powinien w szczególności:

- Przedstawiać dane ilościowe i/lub jakościowe w podziale na płeć uczniów i uczennic, dotyczące zasięgu realizacji projektu i/lub obszaru interwencji oraz odnosić się do występujących barier równości płci. W przypadku niniejszych projektów edukacyjnych ważne jest ukazanie w jakim położeniu znajdują się uczennice i uczniowie wchodzący w skład grupy docelowej. Dlatego też istotne jest odpowiedzenie m. in. na pytania dot. potrzeb uczniów i uczennic, ich problemów w procesie rozwojowym, poznawczym i w procesie kształcenia (np. dane dotyczące wad rozwojowych, dane dotyczące uczniów i uczennic o specjalnych potrzebach edukacyjnych). Dane powyższe mogą wskazywać na nierówności lub ich brak, np. w dostępie do metod leczenia, zajęć dodatkowych prowadzonych w szkole lub innych form dyskryminacji którejsz z płci. Należy pamiętać, że stwierdzenie braku nierówności w projekcie musi być oparte na podstawie danych ilościowych możliwych do zweryfikowania dla osób oceniających projekt.
- Projekt systemowy powinien zawierać działania przyczyniające się do zmniejszenia zdiagnozowanych nierówności w obszarze, którego dotyczy, jeśli te nierówności dostrzeżono.
- Projekt systemowy powinien zawierać także działania, które przyczyniają się do osłabienia barier równości płci poprzez m. in. przekazywanie dzieciom i młodzieży niestereotypowej wiedzy oraz pokazanie szerokiego, niezależnego od płci, spektrum możliwych wyborów życiowych. To także zapewnienie, że zarówno uczennice, jak i uczniowie otrzymają wiedzę i umiejętności o tej samej jakości i w równym stopniu i niezależnie od stereotypów płci są wspierani/wspierane w dokonywaniu niezależnych decyzji. Wreszcie to kwestia kształtowania partnerskich relacji między płciami, opierających się na zasadzie wzajemnego szacunku, równych praw i obowiązków, wolności od przemocy. Dlatego też działania powinny koncentrować się na takim formułowaniu programów zajęć dodatkowych, aby uwzględniały one problematykę i kontekst płci. Zajęcia realizowane w ramach programu indywidualizacji powinny uwzględniać tematykę związaną z szacunkiem i otwartością na inność wśród dzieci, czy postrzeganiem ról kobiecych i męskich w różnych sytuacjach

życiowych. Ważne jest również aby zajęcia budowały wśród uczennic/uczniów świadomość możliwości dokonywania wyborów bez względu na społeczne oczekiwania wobec danej płci.

- Opis rezultatów projektu systemowego powinien zostać przedstawiony w podziale na kobiety i mężczyzn (uczennice i uczniów). We wniosku o dofinansowanie projektu w miarę możliwości powinna również znaleźć się informacja w jaki sposób rezultaty przyczyniają się do zmniejszenia istniejących w obszarze interwencji i/lub zasięgu oddziaływania projektu nierówności ze względu na płeć.
- Zakupione materiały dydaktyczne i sprzęt również powinny służyć kształtowaniu w uczniach i uczennicach poczucia równości i być wykorzystywane w nauczaniu niestereotypowego postrzegania ról kobiecych i męskich w społeczeństwie.
- Projekt systemowy organu prowadzącego szkołę powinien przewidywać również równościowy sposób zarządzania projektem. Równościowe zarządzanie projektem polega przede wszystkim na uświadomieniu osób zaangażowanych w realizację projektu nt. obowiązku przestrzegania zasady równości szans płci. Zdobycie niniejszej wiedzy może się odbyć poprzez przeszkolenie/poinformowanie osób zaangażowanych w realizację projektu na temat możliwości i sposobów zastosowania zasady równości płci w odniesieniu do problematyki projektu i jego grupy docelowej. Działaniem podjętym na rzecz równościowego zarządzania jest także zapewnienie takiej organizacji pracy zespołu projektowego, która umożliwi pogodzenie życia zawodowego z rodzinnym (np. organizacja pracy uwzględniająca elastyczne formy lub godziny pracy – o ile jest to uzasadnione potrzebami w ramach projektu). Zróżnicowanie zespołu projektowego ze względu na płeć zalecane jest tam, gdzie tworzą się zespoły (partnerstwa, komitety, rady, komisje itp.) podejmujące decyzje w projekcie lub mające wpływ na jego przebieg. Warto wtedy dopilnować, aby nie powstawały zespoły jednorodnie płciowo.

Przykładowe szczegółowe rozwiązania przyczyniające się do realizacji zasady równości płci w projektach systemowych organów prowadzących szkoły, zostały umieszczone w Modelowym projekcie, który stanowi załącznik nr 3 do Zasad. Dodatkowych informacji należy szukać w instrukcji do *standardu minimum*, która znajduje się w dokumencie *Instrukcja do wniosku o dofinansowanie w ramach PO KL*, a także w poradniku *Zasada równości szans płci w projektach PO KL* i w dokumencie *FAQ*. Niniejsze dokumenty dostępne są na stronie internetowej www.efs.gov.pl w zakładce działania promocyjne/wydawnictwa.

Dopuszczalna wartość projektów

Algorytm podziału opiera się o liczbę uczniów w klasach I – III szkół podstawowych oraz uwzględnia organizację sieci szkolnej (wielkość szkół) zwiększając skalkulowaną wielkość środków dla organów prowadzących szkoły „małe”, liczące w klasach I – III nie więcej niż 69 uczniów.

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie w 2010 r. przyjmuje algorytm podziału środków zgodny z założeniami *Zasad*:

- Kwota skalkulowana dla organu prowadzącego jest sumą:
 - o Wydatków na realizację projektu w szkołach „małych” objętych wsparciem: iloczynu kwoty 30 000 PLN i liczby szkół „małych”;
 - o Wydatków na realizację projektu w pozostałych szkołach objętych wsparciem: iloczynu kwoty 453,30 PLN i liczby uczniów w klasach I – III.
- Szkoła, jak i organ prowadzący nie może otrzymać mniej niż 30 000,00 zł.

Organ prowadzący może alokować otrzymane środki i kierować je do szkoły/szkół odpowiednio do zdefiniowanych potrzeb w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem, w kwotach zgodnych z powyższą metodologią.

Organ prowadzący może aplikować o środki kilkakrotnie, jednak nie częściej niż 1 raz w roku oraz wyłącznie raz w odniesieniu do danej szkoły.

Koszty kwalifikowalne

Budżet projektu konstruowany jest na zasadach ogólnych, zgodnie z *Zasadami finansowania PO KL* oraz *Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*. W ramach projektu systemowego organ prowadzący szkołę przedstawia we wniosku o dofinansowanie projektu zakładane koszty projektu w formie budżetu zadaniowego, czyli koszty bezpośrednie (tj. koszty kwalifikowane poszczególnych zadań realizowanych przez organ prowadzący szkołę w ramach projektu, które są bezpośrednio związane z tymi zadaniami).

W odróżnieniu od projektów konkursowych, **kosztami niekwalifikowalnymi** (poza wymienionymi w *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*) są:

- Koszty pośrednie – rozumiane zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL*.
- Koszty zarządzania (koszty związane z wdrożeniem projektu) – rozumiane zgodnie z *Zasadami finansowania PO KL*.

Koszty związane z wdrożeniem standardów I-III oraz koszty działań związane z realizacją szerszego programu rozwojowego realizowanego w danej szkole (wykraczające poza standardy IV-V) nie są kwalifikowalne w projekcie.

Zaleca się wyodrębnić w budżecie projektu m. in. zadań zgodnych z opisanymi w *Zasadach*:

- Zadanie 1 – Zajęcia dodatkowe,
- Zadanie 2 – Doposażenie bazy dydaktycznej.

Podstawowe akty prawne regulujące realizację projektów systemowych

- *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658 z późn. zm.)*.
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240)*.
- *Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.)*.
- *Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1370)*.
- *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 14 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wydatków związanych z realizacją programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 954)*.

Obowiązujące dokumenty programowe (podstawowe)

- *Program Operacyjny Kapitał Ludzki* zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej Nr K (2007) 4547 z dnia 28 września 2007 r.
- *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* zatwierdzony przez Instytucję Zarządzającą PO KL z dnia 1 czerwca 2010 r.
- ***Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w zakresie indywidualizacji nauczania realizowanych przez organy prowadzące szkoły w ramach PO KL z dnia 23 kwietnia 2010 r.***
- *Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL* z dnia 28 grudnia 2009 r.
- *System Realizacji PO KL 2007-2013*:
 - *Zasady systemu sprawozdawczości PO KL* - styczeń 2010 r.,
 - *Zasady finansowania PO KL* z dnia 30 grudnia 2009 r.,
 - *Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL* z dnia 1 stycznia 2010 r.,
 - *Zasady kontroli w ramach PO KL* z dnia 1 kwietnia 2009 r.,
 - *Zasady raportowania o nieprawidłowościach finansowych w ramach PO KL* z dnia 1 kwietnia 2009 r.
- *Poradnik „Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”* z dnia 25 marca 2009 r.
- *Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach PO KL*.
- *Zakres realizacji projektów partnerskich określony przez Instytucję Zarządzającą PO KL* z dnia 23 kwietnia 2009 r.

Warto zapoznać się z:

- *Planem działania* na rok 2010.
- Informatorem MEN *Założenia projektowanych zmian. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi* (dostępne na stronie www.efs.men.gov.pl).

Projekty należy realizować z zastosowaniem aktów prawnych i dokumentów wymienionych powyżej oraz w oparciu o odpowiednie przepisy ustawodawstwa krajowego i wspólnotowego, a w szczególności w oparciu o ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, tekst jednolity).

Dane teleadresowe Instytucji Pośredniczącej:

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

ul. płk. L. Lisa-Kuli 20, 35-025 Rzeszów

tel.: 17 850 92 00

e-mail: wup@wup-rzeszow.pl

www.pokl.wup-rzeszow.pl

Wydział Rozwoju Kształcenie i Kompetencji

(obsługa Priorytetu IX PO KL)

ul. Poniatowskiego 10

tel. 17 850 92 92

Oddział Zamiejscowy WUP w Krośnie

ul. Lewakowskiego 27B, 38-400 Krosno

tel.: 13 436 34 26

Oddział Zamiejscowy WUP w Przemyślu

ul. Katedralna 5, 37-700 Przemyśl

tel.: 16 678 60 87

Oddział Zamiejscowy WUP w Tarnobrzegu

pl. Bartosza Głowackiego 34, 39-400 Tarnobrzeg

tel.: 15 822 21 72

Na Podkarpaciu tak jak i w innych województwach kraju działają Regionalne Ośrodki EFS, które udzielają bezpłatnego doradztwa, organizują szkolenia z zakresu pisania wniosków o dofinansowanie projektów, rozliczania projektów, monitoringu i ewaluacji itp.

Z ofertą Regionalnych Ośrodków EFS można zapoznać się na ich stronie internetowej oraz w siedzibie danego Ośrodka.